

BÉKÉS

VEGYES TARTALMU HETILAP.

Hirdetések felvételnek Gyulán Winkle Gábornál és a szerkesztőségénél. — Díj: 50 szóig egyszeri hirdetésnél 60 kr., 100 szóig 1 frt., kétszeri hirdetésnél 25%, háromszori hirdetésnél 50% elengedés. — Nyiltér Garmondsora 10 kr.

Szerkesztőségi iroda:

Dobay János könyvnyomdája, saját házában.

Kiadó hivatal:

Winkle Gábor könyv-árús üzlete, főtér, Prág-ház.

Megjelen
hetenként egyszer,
minden vasárnap.

Előfizetési díj:

Három óra . . . 1 ft
Hat óra . . . 2 ft
Kilenc óra . . . 3 ft

Gyula május 30.

E lapok 7-ik számában (?) ur községi rendezésünk ügyében egyéni nézeteit mondja el. — Nagyon helyesen, azért van a sajátó hogy minden, kivált ily fontos ügy körül minél számosabban adjanak nézeteiknek kifejezést. Rég vártam már e nyilatkozatot, mert ez álláspont nagyon rá van a védelemre szorulva s (?) urban elég ügyes védőre talált, ha ugyan itt-ott a lókörom ki nem látszanék, ha a sofisma még ma is képes volna hódítani.

Elmondja (?) ur, hogy ő a rendezett tanács eszméjének barátja s létesítésének előmozdítója, mert meg van győződve arról, hogy Gyula városát mind népessége számánál, mind pedig városi érdekeinek előmozdításánál fogva megilleti a rendezett tanács. Ez elég erős kifejezése a meggyőződésnek, s nagyon furcsa következtetésbe esik, midőn ily meggyőződés mellett kél a községi forma védelmére.

A főök, mely a rendezett tanács létesítését akadályozza — szerinte — jelen finansialis körülményeinkben gyökerezik. Ez állításához jó adag kétségbeesés s egy kis körültekintés hiánya kellett. Hiszen épen azért kell rendezett tanács, hogy a jelen finansialis helyzetet jobbra fordítsuk. Annyi a pénzforrás, annyi a heverő tőke, melyre (?) ur talán nem is gondol, hogy csak ügyes kutatókra van szükségünk, kik azt felfedezzék s a forgalomba hozzák. — Legyen szabad itt egy nagyon gyakorlati hasonlattal élni: hány ily pusztulásnak indult nagyobb uradalmat ismerünk csak megyénkben is, melyeknek tulajdonosai ép úgy estek kétségbe mint (?) ur városunk jövője felett a rendezett tanács létesítésének esetére — s már

már potom áron készültek azoktól szabadulni, akkor véletlenül előáll egy ügyes gazdatiszt, s oly fordulatot hoz be, mely nagyobb mérvű kiadásokat lehetővé tesz, s mely e mellett a tulajdonosnak dús jövedelmet biztosít és mely a föld átlagát évenként szaporítja. Nagyon gyakori eset ám ez.

Aztán tekintünk egy kissé figyelmesen körül, nem azt kívánja e városunknak legfőbb érdeke már csak a megyében elfoglalt álláspontnál fogva is, hogy rendezett tanácsú várossá alakuljon? Hatalmas versenytársunk van Csabában, s ha jól felfogjuk geográfiai s centralisabb fekvésénél fogva a megyében nagyon veszélyessé válhatik reánk nézve, könnyen átvándorolhat a megye s törvényszék, s mi lesz akkor Gyulából? csakugyan hasonlítani fog a mult idők elhagyott utzáli csárdájához.

Mit kell tehát tennünk, hogy Csabának ezen előnyeit ellensúlyozhassuk? Bizonyára oda emelni városunkat, hol mint egy megye s törvényszék fő- és központjának állani kell. S minő úton érhetjük el e célt? A községi forma megtartásával semmi esetre sem, ezt talán (?) ur sem fogja kétségbe vonni.

Megyéink követői a gyulai kivételével — mind Csabára sürgették a törvényszék áthelyezését, — köszönet azonban pártolónknak a törvényszék mégis itt maradt. Itt hagyaték azon reményben, hogy városunk legyőzendő az elhelyezés indokál szolgál akadályokat. E reménynek meg kell felelnünk, mert kétes, hogy a végleges megállapodásnál nem lesz-e más véleményen a kormány, s ha egyszer a törvényszék elveszítjük, a megye székhelyét is olyan könnyen elviszik tőlünk mint nem is képzelnék.

De ha nem tekintjük is e fontos körülményeket, ha városunkat csak mint város,

s nem a megye és törvényszék székhelyét nézzük is, — nem azt mondja-e a jól felfogott érdek, hogy mint község előbbre nem haladhatunk, a maradást pedig mai napság már hátramaradásnak, tespedésnek nevezük, — tehát alakulnunk kell.

Mint község ezentúl is megyei gyámkodás alatt állanánk egy kissé szabadabb lábbon az eddigénél, de mégis kiskorúság a neve a legszeledebb gyámság alatt való állásnak is. S városunk legközvetlenebb megyei gyámjának eddigi működése, kérdem nyújt e valami garantiát a haladáshoz? Én nemmel felelek.

Azt mondja (?) ur, hogy állítsunk városunk élére egy értelmes erélyes embert, ki népszerűsége árán is csak a város érdekeit fogja előmozdítani. Nagyon szép theoria ez, szeretnék is a gyakorlatban oly embert látni, ki mint községi előjáró ez elméletet a gyakorlatban érvényesíteni tudná.

Én (?) urral szemben azt mondom, hogy igen is állítsunk városunk élére oly embert, minőt (?) ur óhajt, de legyen e tisztviselő czime polgármester, ki csak is a képviselő testület határozatainak, s a maga körében saját legjobb meggyőződésének legyen végrehajtója, menten minden gyámkodástól.

S ha szabad az emberi természetből kifolyó, minden emberben élő hiúságra hivatkozni, még ez is azt mondja, hogy polgármester legyen, czime a városunk élén álló tisztviselőnek. Demokraták vagyunk mindannyian, ellenségei minden czimnek, ha az másokra jut, míg ha nekünk adományozzák olyan szépen belenyugsunk. *Bíró*, vagy polgármester mindkettő első ember egy községben vagy városban, s hány ember hiúságának hizeleg inkább az utóbbi czim. Csekély-

nek látszó, de gyakorlatból véve fel — még ez is igen fontos indok.

Költséges a rendezett tanács tisztikara. Igaz, de e költség oly dusan kamatozó tőkét képezend, melynek hasznát ha talán mi nem élvezhetnők is, unokáink fognak érte áldani. Aztán az értelem megkívánja, de nagyon is megérdemli az anyagi jutalmat. Költünk most is, igen igen sokat, de sárba dobott pénz ez, mely nem csak nem kamatoz, hanem mint tőke is pusztul.

Álljunk elő férfias bátorsággal, ne nézzük a helyzetet sárga szemüvegen, vannak akadályok, de legyen elég erőnk ez akadályokat legyőzni. Az alkalom itt van, meg kell, ragadnunk. Csak rendezett tanács mellett képezzük haladást, hogy pedig haladnunk kell azt hiszem nincs városunknak egy polgára sem, ki kétségbe vonná.

Én hiszem, megvagyok győződve erősen, hogy városunk polgárai jól fogják fel érdekeinket, s épen e jól felfogott érdek reményében mondom előre, hogy: „Éljen a rendezett tanács.”

Kratochvill Gyula.

A tanfelügyeleti iskola-látogatás eredménye.

(A b.-csabai tanító-egyletől.)
(Folytatás.)

III.

A mily fontos nevelési tekintetben a most tárgyalt tisztaság és rend, oly fontos nevelés-oktatási tekintetben a pontosság. Értelm pedig pontosság alatt azon cselekvési módot, mely szerint teendőinket kellő időben és sorban végezzük. Szólván a pontosságról, rövidebbség kedvéért e pont alá együvé kell

TÁRCZA.

A tanuló ifjak majálisa az „Anna liget”-ben.

Szarvas, május 23. 1872.

Mivé lenne az ember, ha az élet sivár pusztaságán — melyen át kell vonszolni küzdelmekről törődött énjét — nem intene feléje egy-egy enyhádó oáz??

— Mivé lenne, ha oly pihenő helyek nem lennének, hol — mint egy varázs szóra — mindenki ifjává, — — — nem, — gyermeké lesz; hol a szív eldobva jég-burokját, újra felhevül — és egyaránt eláraszt szerető sugarával mindenkit — — és esugárzat, a boldogságban mosolygó lélek viszfényeként szelid derüt, mosolyt hint az arcokra is.

— Ily enyhádó pihenő hely volt reánk nézve a tanuló ifjak majálisa.

Kinek sok volt a gondja — s zaklatott kedélye már-már beteggé kezdte lenni: eljött ide — s ha látta a lombok alatt csevegő, a gyepen és utakon futkározó, örömtől és játéktól kipirult arcú kis gyermekek raját — s ha szíve még megtudta érteni az ártatlan öröm — ujjongó hangjait — lehetetlen, hogy rezgés ne támadott volna keblében s talán szemében is, a könnyek rezgése.

Oh, mi is volna szebb a kis gyermekek vidam zajánál! — — Nem is zaj az csupán — — hisz mintha multunk viszhangja lenne, a rég elfeledett hangokat adja újra vissza — s mi, bár eleinte nem értjük — és bámulva hallgatjuk — lassan-lassan felismerünk egy-egy hangot — vagy egy szót —

— s végre dobogó szívvel, ragyogó arccal és könnyező szemekkel mondjuk: „oh, hisz ez volt, e kedves vidám ujjongás, mit egykor én vittem véghez — — majd el is feledtem, pedig lám, már emlékezem minden hangra.” — — —

Boldogtalan nem is lesz az soha, ki gyönyörködni tud a kis gyermekekben, mert csak romlatlan szív képes erre — s kinek szíve jó, az nem csügged el.

Itt a gondolat jelek — s az életben is csak a gondolat választja el a gyermeket az ifjutól.

— Ne is mondjam ugy-e, hogy mily szép e kor? — Ne is hasonlítsam semmihez; — — ne is írjak róla semmit, — hisz megénekelték a költők, — dicsőítették a dalnokok, adtak neki alakot a szobrászok, a festők — — isteníti őt a négy világtáj, hisz Kelet regéiben, Nyugat mondáiban, Észak meséiben — s a Dél dalaiban csak övé a hódolat. — — —

— — — Nem is irok én hát semmit az ifjukorról, csak leborulok előtte én is — és imádom a mig csak élek.

Nem ujság, vagy üres bók gyanánt — mert hisz régi és igaz dolog — csak örömmünkben mondjuk el minden alkalommal, hogy ily sok s rendkívül szép ifju hölgy — s ily nagy számu deli fiatal ember, mint a mi majálisunkon — talán az ország kevés helyén szokott össze jönni.

Sokat tesz a mulatság sikeréhez a jó rendezés, s a hely, hol végbe megy.

A mostani fő rendező tanár urat is — kit e szép tisztségre a tanuló ifjuság bizalma választott meg — méltán megilleti az elismerés, melyet minden oldalról nyer.

Mulató helyül a szívélves gróf Bolza család adta át — mint már évek óta eddig is — a Köröspartjain fekvő gyönyörű parkot, az „Anna liget”-et.

Ki ne érezné magát jól e helyen, — hol az óriási fák, a suttogó cserjék — s a lágy mező egymást váltva, már előre vidám érzelmeket keltenek.

A tánczterem roppant sátor, mely a legbájosabban van díszítve virágokkal, lombokkal — s világitva gyertyákkal s színes lámpionokkal.

A magas oszlopok virág füzerei, a tükrökben vissza ragyogó gyertyák fénye — — s mindenek felett az élő virágok a szép hölgyek oly bályos öszhangba vegyültek — hogy a szem a fénytől és szín pompától az érzékek az illattól — — és bizonyára sok szív a szerelemtől volt elfogulva. Ne szégyeneljük ezt kimondani; addig boldog az ember mig szeretni tud. — — —

— — — A nap már le tünt — s én kint közel a Köröspartjától egy rezgő lombu, nagy nyárfá alatt ültem a puha fűben. Körültem fák és cserjék ingatták lombjaikat; előttem a folyó ezüst fényű vize csillant fel olykor olykor, Egy-egy nyugtot kereső bogár zsongott el felettem.

Kelet felé, túl a folyón — fűzek sűrű csoportja búlingatott. — Távoli mocsarakból a békák ümmögése — s a légből a tova repü-

lő vizi madarak kiáltása csak alig hallatszott.

Az égen csillagok kezdenek ki kacsingatni; majd lassanként nyertek fényökben s ragyogóvá lettek. — — —

— — — A folyó vizek csepjeit ugrádozó halacszkák hozták csillogó rezgésbe. — — — A tul parti fűzek mind jobban-jobban világosodni kezdenek, — majd mintha kigyultak volna zsarútnok fényben áltak előttem.

A tele hold kezdte emelkedni; — vörös fénye lassanként narancs és világossárgába ment át, majd felemelkedve a magasba, halvány arczának szelid mosolyával árasztá el a földet, — mint az édes anya, ki re á hajol alvó gyermekére s bár rég virraszt, nyugtot nem keres, — — enyhe csókokkal hinti be a kised homlokát, mitől az fel nem ébred, de angyalokkal álmodik. — — —

— — — A lomb suttogásból mintha más hang is válnék ki — — szeliden édesen — mintha bölcső dal lenne, ugy jut el idáig A „Repülj fecském” az, — — — mit szünet alatt bent játszanak. — — — Arra nézek s ködkép gyanánt tűnik fel a nagy sátor tejeje a bokrok felett. — — — A „repülj fecském” búbánatos dalának utolsó hangjai rezgenek még, midőn egyszerre riadó vignótá hangzik. — — A sátorban kigyulnak a gyertyák s lámpák; ki és be futkosók vidám beszéde hallik — — kezdődik újra a táncz — s a tájat vig zaj tölti be, — — de arra messze mit sem tudnak erről; bezárult a virág kelyhe, alszik a kis madár, a lombok sem hajlonganak, még a szellő is pihen.

Alexander Magnus.

Mai számunkhoz Silberstein testvérek kereskedésének körlevele van csatolva.

vennem: a tanuló és tanító pontosságát a tanórák megtartásában; a tanító pontosságát a tanterv és órabeosztása keresztülvételében.

Nem mondom újat, amidőn állítom, hogy nálunk a tanév a tanítón kívül senkit sem kötelez; hogy nálunk a tanuló akkor vihetik fel szülei az iskolába, amikor nekik tetszik; akkor foghatják ki akár véglegesen, akár időközileg, amikor nekik tetszik; akkor mulasztathatnak vele több kevesebb órát, amikor nekik tetszik, mivelhogy mai napság még nincs hatalom a földön, saját lelkiismeretüket leszámítva, amely őket e részbeni szabadságunkban gátolná; saját lelkiismerete pedig nagyon kevés embernek szólal meg azért, mert az épen a nevelés dolgában még nagyon csecsemő. Gondoljuk hozzá a szülők ezen szabadságához a tanító templomi, temetési azon szolgáltatást, amely tanóráknak rovasára esik, és az ezen szolgáltatásból néha-néha szükségképpen következett azon bágyadt-ságot, mely a rendelkezésére álló tanórákat is vagy ténylegesen megrövidíti, vagy az eredményben korlátozza: s nem lesz nehéz kiszámítanunk, hogy a papírosan 8 hónapból álló tanév, mely, hónapját 20 napjával számítva, a legnagyobb rend mellett is legfőleg 160 napot adna, 100 tanítványt véve alapul, átlagos számításal 100 napnál többet nem adna. S mivel 100 napon át alig taníthatnak többet, mint amennyit 265-ön át elfeledhetni, következnek, hogy a tanórák megtartásának mostani pontossága mellett a törvény követelte általános iskolai eredmény elérhetetlen.

Jön aztán a vizsga; előtűnik a mulasztások kimutatása. Ha a tanító szemfényvesztővé nem lesz, vizsgájának a mértéket általában megütni lehetetlen; ha a mulasztások lelkiismeretesen kimutatva vannak, azok nagy száma megdöbbenti az embert. Ily esetben a közönség, miután a mélyebben fekvő okokat kutatni nem is szokta, nem is tudja, mind a két baj okát, saját filem után állítva, a tanítóban keresi és találja: az eredménytelenségét a tanító hanyagságában vagy képtelenségében; a mulasztásokat a tanító vonzó vagy fegyelmzési erejének hiányában.

Rendes felügyeleti iskola-látogatás ezen megrovásoktól is megmentené a tanítót. Mert az iskola-látogatás egyik főtárgya épen az iskola-látogatás rendesitése levén, a látogató, úgy a még be nem írott tanköteleseket, mint a tanóra mulasztókat számba venni, a tanítónak a mulasztásokra vonatkozó fegyelmi eljárásáról tudomást szerezni, még azon tanítási akadályokat is, amelyek a tanító mellékfoglalkozásaiból folynak, megfigyelni, s tartozik minderről küldöinek annyiszor amennyiszor jelentést tenni. Jelentései vagy sikeresek vagy nem. Ha sikeresek, megszerették a haladás lehetőségét, ha nem, kimutatták a nem-haladás valódi okát, mindkét esetben pedig felelték a tanítót.

Hogy a tanító lehet önkényes óramulasztásait a rendes felügyeleti iskola-látogatás csakhamar napvilágra hozná, tehát korlátozná, sőt megszüntetné, arra alig szükséges tért vesztegetnem.

De kiterjesztendem a pontosság fogalmát még a tanterv és a tanórák beosztására is. Ha világosan nem látja a tanító a határvonalakat a meddig neki mindegyik osztályllyal mindegyik tantárgyban elmenie kell; ha kiszámítani biztossággal nem tudja az időt, amely alatt ama vonalig eljutnia lehet és kell: úgy a kellő vonalon vagy túlmege, az alaposág vagy azon innen marad az ismeret kárára. Ezen hibák elkerülése végett szükséges a jól átgondolt és megállapított tanterv. — Ha a tárgyak egymásutánjában nem vagyunk tekintettel azok könnyebb vagy nehezebb voltára s az ugyanazon tárgy óráinak közére: úgy a tanuló elfoglaltsága egyenlegben, a nehezebb tárgyakban való haladása önmagunk által megnehezítve lesz. Ezen hibák elkerülése végett szükséges a jól átgondolt és megállapított órabeosztás. Ezek szerint tanterv és órabeosztás, és azok szabatos megtartása nélkül semmiféle iskola sem boldogulhat.

Számba sem véve a tanfelügyelői látogatások hallottakat, mik szerint az egyik tanítónak tanterve nem volt volna, a másik pedig azon kérdésre nem tudott volna felelni, hogy épen az akkor folyt órára mily tantárgy van kitűzve, hanem kiindulva csupán azon általános emberi gyarlóságából, hogy kedélyhangulatunk sugallatára a dolog könnyebb végét keressük, vajmi feltehető olyféle kitérések, hogy a tanító együttműködését nagyobb mérvben követelő tárgy helyett oly

tárgy rántatik elő, mely a tanító tevékenységét elvégre nélkülözheti is.

Rendes felügyeleti iskola-látogatás mellett, mivelhogy a látogató kötelesség-körébe a tanterv keresztül vivésének ellenőrzése is beletartozik, az ilyen kitérések sem tényezhetnek.

IV.

Egy futólagos tekintet az országos népis-kolai tantervre, meg még egy, de elfogulatlan tekintet önön, részint a végzett tanoszlályok kevéssége, részint középiskoláink hiányossága, részint az önevelés szokatlansága miatt igen tökéletlen képességünkre, teljesen meggyőzhet bennünket arról, hogy ama tanterv, különösen annak természettudományi része, nekünk sok. Továbbá, ha összehasonlítjuk azon biztosságot, világosságot, melyet előadásunkban akkor érzünk, amidőn tárgyakra elő nem készültünk: kénytelenek vagyunk rájönni, hogy előadásunk sikere előkészítélünkkel arányos. — Ha megfigyeljük, hogy a tanításban ejtett hibákat mennyivel nehezebb kiirtani, semmint a hibátlan tudást a még egészen üres helyre elültetni: hozzávetethetünk azon kiszámíthatlan kárhoz, melyet az ugynevezett hasból való tanítás okoz. Ha még mindezekhez hozzávesszük, hogy főleg a természettudományi tárgyak, amelyekben leggyengébbek vagyunk, életbevágóságuknál fogva napról napra annyira haladnak, hogy némely részletekben egy pár év alatt a legjobb tankönyv is megvan haladva; ehhez meg hozzávesszük, hogy az előkészítés, illetőleg önmivelés hiányában a még ma elég készültésű tanítónak is egyfelől a felejtés, másfelől a tudomány haladása folytán idővel menthetlenül el kell maradnia: gondolom, hogy ez előkészítés szükségessége kézzel foghatóvá válik.

Azonban az ilyen okoskodások által még csak az előkészítés szükségességének belátásához jutottunk el, mely belátás pedig nem is mindenkinél, nem is mindig elég erős és elég állandó cselekvési rugó; pedig az előkészítés a mondottak szerint vajmi nagyon megérdemli, hogy rugója minél erősebb és minél állandóbb legyen. Ilyen rugót látnék én a rendes felügyeleti iskola-látogatásban: erőset, mert leggyengébb tulajdonunk, hiúságunk alatt feszülne; állandót, mert az egyszerű behozott és hasznosnak bizonyult intézményt, józan ésszel ismét megszüntetni nem lehet. Avagy az intézmény erős és állandó hatása helyett azt tegyen inkább fel, hogy van a földhátán tanító, akinek mindegy, akár megvetést, akár tiszteletet ébreszt előadása által azon látogatóban, aki az iskolát, tehát a tanítót és fentartó testületet képviseli? Hadd becsüljem meg a tanítói kart inkább az ellenkező feltevéssel; hadd maradjak inkább azon megnyugtató reményben, hogy a legelső rendes iskola-látogató letette a tanító önmivelésének alapkövét.

(Folytatása köv.)

Levelezés.

Békés-Sz.-András május 30-án.

Május hó 28-án tartá meg a helybeli izraelita templomban az izraelita község a nem rég Bécsben elhunyt báró Königswarter Jónás békés-sz.-andrási földbirtokos gyásznapelyét, a különböző vallású szép számmal összegyűlt hívek jelenlétében.

A szónoklatot a nagy-körösi izraelita lelkész teljesíté; valóban szívét megnyerő, erkölcs nemesítő, s jótettre buzdító beszéde, a szó szoros értelmében megérdemlé a figyelmes hallgatást, s a hallgatók arcáról ki lehetett olvasni a tetszés nyilvánulást.

Szép volt hallani beszédében, midőn oly híven ecsetelé, hogy kicsoda érdemes a megtiszteltetésre, a hatalmat, a tudományost, a dús gazdagot, ugymond, mint minő Königswarter Jónás volt, nem tekintélyes befolyása, nem képzett tudománya, sem nem dús gazdagsága emelheti azon polczra, melyben a tisztelet megérdemli.

A fejedelmeknek bár országok parancsolója legyen, s Dárius kincsekkel rendelkezék is, nem azon állás, azon anyagi jólét szerzi meg a megtiszteltetést, hanem igenis a tiszta jó szív, s a nemesen érző öntudat; — beszéde — melyet a szép számu hallgatók jelenlétében tartatott — tetszés nyilvánítással fogadtatott,

s szívből óhajtom, hogy a derék izraelita lelkész, ki emelkedett gondolkodása, ügyesen összeállított beszéde által tetszésünket megnyeré, az Isten sokáig őrtesse.

Zih Károly
reform. néptanító.

Vésztő maj. 27. 1872.

A vésztői casino-társulat f. hó 20-ikán tartá majusi táncvigalmát a casino nagy termében. Érdektelen újság lehet ez a helyi körülményekkel ismeretlen vidéki olvasóra nézve; de hiszem, hogy nem volt érdektelen a bál azon harminczöt vidéki vendégre nézve, kik megjelenésükkel annak díszét emelték. Fogadják érte a társulat szíves köszönetét. Még érdekesebb volt ez mi magunkra nézve. Ugyanis casino helyiségünk butorzatának egy nagy hiányát már pár év óta éreztük; értem: a csillárokat. Hogy e hiány is pótolva legyen: ügyes női kéz díszes női munkát készített e célra kisorsolás végett. Azután a mult ősön itt tartozkodó színész-társulatnak adtuk ki a termet a napibevelelek 8 százalékaért. Majd bálakat tartottunk e célra. És most oly díszes három csillár díszíti tánc-termiünket: mely a legkényesebb ízlést is kielégíti. Ezt nem mi mondjuk. Mondják azon vidéki vendégeink, kik casinonkat időnként meglátogatják. A három darab csillárnak az ára-melyek között a középső 18, a két kisebb 10-16 ágú — „csak“ 185 frt. a szállítással együtt. És ezzel butorzatunk ki lévén egésztive: jövőre teljes erőnkkel a könyvtár gyarapításához látunk.

A község rendezése be van fejezve 24-ikén volt a képviselők végleges megerősítése, 25-ikén az előjárók választása. Mindkét választás a községre nézve elég szerencsésnek mondható. Az előjárók kettő kivételével a régiak.

A váru várt majusi eső is megátzarta földünket 3-4"nyira a mai napon. De bizony nagy szükségünk is volt már rá, mert a száraz meleg már nagyon aggasztott bennünket. Gyümölcsünk csak kostonlónak való lesz, a szőlő közép természet sem így mindenütt.

A követ választási mozgalmak zaja mi-hozzánk csak távolról hallatszik. Eördeogh Frigyes urnak — ki választó kerületünket a mult három évben is képviselte, s ki mult hó 30-ikán adott nálunk számot több mint 100 választó jelenlétében követi működéséről — ellenjelöltje nálunk még hírből sincs.

Egy komádi embert. — ki még mult évi novemberben káposzta szállítással alkalmával fult belé a Sebes-Körös „Tekerő“ nevű ágába; csak folyó hó 25-ikén fogtak ki a halászk. Hullája annyira meg volt roncsolva, hogy már alig volt arcáról megismerhető. Nője a hullát mellényéről saját férjének ismerve, 26-ikán a folyó partjáról — hol el volt temetve — kiásatta, s haza szállítá tisztességes eltakarítását végett.

M.-Berény máj. 30-ikán 1872.

Az annyira óhajta várt község rendezés M.-Berényben is meg történt, még pedig a községi képviselő testület megalakítása f. hó 15-ikén, az előjáróság megválasztása f. hó 22-ikén, s habár — úgy a képviselő testület — mint az előjáróság megválasztásánál — több oly egyén mellőztetett, kiknek egyik vagy másik testületbe belépésük óhajtott lett volna, mind az által a meg választottak legnagyobb részének ismert jóakarata — reményleni engedi, hogy a község ügyei kezelése körül jövőben kifejtendő buzgalmuk s ügyeszeretettük által, e község előhaladása s felvirágzása eszközöltetni fog, s ezt annyival inkább hisszük és reménylünk, mert a képviselő testületbe, a legtöbb adót fizetés alapján törvényesített képviselők között is oly egyéneket van szerencsénk szemlélhetni, kiket a közügyeknél eddig is nélkülözni valóságos vétek volt. —

Az alakuló közgyűlés megtartása, és az előjárók megválasztása, — a járás köztisztviselőiben és szeretetben álló főszolgabírája Tek. Asztalos István ur személyes jelenlétében történt meg, és pedig a legszebb rendben. — Főszolgabíró ur valamint a képviselő testület tagjait, úgy az előjárókat is kötelességük hív és pontos teljesítésére figyelmeztetvén, éljenzéssel fogadott beszédében különösen hangsúlyozá, hogy előtők — minden személyes érdek háttérbe szorítása mellett, — egyedül a község javának s boldogságának előmozdítása legyen a szent cél.

Ezen beszédre egyik képviselőnk tek. Bonyhai Benjámin ur válaszlott, meleg szavakban köszönvén meg főszolgabíró urnak a község irányában oly sokszor tanusított jó akaratját, s felkérvén, hogy a képviselő testületet és az előjáróságot — a közjóra irányzott törekvéseiben, tanácsával és közreműködésével ezután is támogassa. —

Hogy tehát reményünkben ne csatalkozzunk, s községünk felvirágzása valóságá váljék. kívánom, hogy annak tényezőit a község választott és törvényesített képviselőit, — előjáróit az iston őrtesse, — értesse azon derék főszolgabírót, kihez az egész község bizalommal ragaszkodik, s kinek a község irányában eljárása kétségtelenné tette annak igazságát, hogy a bizalom bizalmat szül. —

Az országos képviselő választásra vonatkozó összeírás, itt holnap veszi kezdetét — erről jövő alkalommal. —

r. l.

Felhívás a művelt közönséghez:

„Adjunk jó olvasmányt a népnek!“ Ez azon régen hangzatos óhajta, melynek teljesülését a népevelés minden igaz barátja melegen óhajta. Leszorítani a térről a ponyvairódalom lélekölő, szellembitő átkos termékeit, e adni a népnek egészséges olvasmányt: a legégetőbb szükségek közé tartozik. E fontos kulturkérés régen foglalkoztatja a sajtót; számos eszme pendített meg, melyek közt igen figyelemre méltó Meyer Miksa azon indítványa, hogy a népiszkolák növendékeinek adjunk vizsgálati ajándékul vagy szorgalmas tanulásk megjutalmazásul oly olvasmányt, melyet úgy ők, mint általuk szülei is haszonnal olvashatnának. A „Pesti Napló“ nagy tárgyilagossággal vezetett közoktatásügyi rovatában, a mult évi 206-ik számban, ide vonatkozólag következő sorok olvashatók:

„... Uj kísérleteket kell tenni a ponyvairódalom mérgeinek ellensúlyozására, terjedésének gátolására, ha a nép értelmiségének fejlesztését s izlésének nemesítését — melyektől hazánk jövője függ — elérni akarjuk. És pedig magának a társadalomnak kell itt a „segíts magadon“ elvét alkalmazni.“

„... A ponyvairódalom kiküszöbölésére számos eszközt, egész rendszert kell alkalmaznunk; csak úgy birunk a siker kilátásáért. A népevelési köröknek, egyleteknek stb. s áldozatkész magánosoknak kell egyesülniök, hogy az alsóbb népet izlésének és műveltségének megfelelő jó, nemesítő, tanulságos, de egyszersmind mulattató olvasmánnyal ellássák. Mint a ponyvairódalom kisorítására irányult nagy szervezet egyik eszközt örömmel üdvözöljük tehát a „Néptanító Lapja“ érdemes szerkesztője, Mayer Miksa indítványát stb.“

Az indítvány gyakorlati kivitelére, alólított gyermeklap szerkesztősége, első sorban érzi magát hivatva. Nem csak azért, mert egy aféle kiadvány előállítására bő anyaggal rendelkezik, hanem azért is, mert a kiállítás igen olcsón eszközölheti.

„Hasznos Mulattató“ cím alatt tehát június hó közepére oly albumszerű könyvecskét fogunk közrebeosztani, mely egyszenes arra lesz szánva, hogy áldozatkész egyesek, népoktatási körök, iskolai előjáróságok által a népiszkolák növendékei közt, vizsgálati ajándékul a szorgalmas tanulás megjutalmazására — osztassék ki.

A kötetke 52 lapra fog terjedni és 12 díszes képpel lesz ékesítve, s általában az egész könyvecske helyes, célszerű összeállítására, elég biztosíték a „KIS UJSÁG“ harmadéves fennállása és népszerűsége.

A „Hasznos mulattató“ tartalmát hazafias dalok, népies nyelven irt erkölcsös történetkék, mesék, ismeretterjesztő cikkek, történelmi közlemények, mulattató apróságok, talányok, tréfás feladványok, stb. fogják képezni, s ily összeállítás mellett, a jókora terjedelmű kötet ára oly olcsó leend, minél olcsóbban a ponyváról sem lehet csak megközelítő terjedelmű képes kiadványt is venni. Ugyanis akár előre fizetve, akár utánvétellel rendelve meg:

10 példány ára	—	frt 90 kr.
20 „	„	1 „ 70 kr.
50 „	„	4 „ — kr.
100 „	„	7 „ 50 kr.

Tehát 7 frt 50 krért 100 gyermeknek jutalmazhatjuk meg kitaró szorgalmát s buzdíthatjuk szorgalmas tanulásra a többi is, és

100 családnak vasmányt, mely mit, vagy még volna csak.

Igen jó alkodsodást. S vajh küzdelmekben ben egy lelke az illető körök ügyet néhány Mily ártatlan lak egyszerű kézikönyvköz színtem sem lát nevezetes lennek, ha a nép hintünk el...

A „Hasznos okvetlen megzések tehát n vatalban Pest

— 1872.

rosi országgyzö központi

5) Felolvas hez intézett legkegyelmess országgyűlés Mihály hó 1-nyiben az 18 telme szerinti kihirdetett a követválas hogy ennek 15 nappal m hogy a válas nyitását lega nek folytán hogy a válas törvény száka

Tekintette kellően elég ra is, hogy joga gyakorl végzése mia fogva a vála megkezdése napjára tüze ügyködés, ill kor a városi detét. —

Mely jelen kekről meg sösi hirdetés közzétételév zésileg meg 6) Indítvá törvény 26. kerületet ké lasztás vezé lasztassék n Előnkül e Károly, hely — jegyzőül tesül Hoffm

7) Olvas nister urna a kelt mag megyei főp által közve folytán, — mányank, a hint „a hí sze, kirköl pontja alát más alapon a szavazók azonnal ha viselők vál 21-én 3715 ponti válas deleben fő intézkedjék hivatalnok nyiben az kívántató választók

Belügyn folytán az 3715. szám lasztmányá rendelvény és városi kik hiteles des fizetés bírnak, a

előnk tek. meleg szá- bíró urnak tanusított pviselő tes- zjóra irány- közreműkö- latkozzunk, gá váljk. a község bit, — elől- azon derék zség biza- község irá- ette annak te szül. — ása vonat- kezletét —

r. l. séghez :

Ez azon nek teljesü- barátja mele- a ponyvai- kos termé- olvasmányt : tozik. E fon- atja a saj- eg, melyek er Miksa kák növendé- l vagy szor- ul oly olvas- taluk szüle nának. A sággal veze- a mult évi g következő-

nni a pony- zására, ter- telmiségének t — melyek akarjuk. És k kell itt a zni. k szűbölésére kell alkal- ker kilátásá- leteknek stb. il egyesül- nek és művelt- tanulságos, de nyal ellássák. ására irányult örömmel üd- Lapja" érde- indítványát

itelére, alól- első sorban azért, mert a bö anyag- s, mert a ki- att tehát június nyvecskét fo- egyenesen arra gyűesek, népk- gok által a nép- alati ajándékul mázására — edni és 12 di- alában az egész összeállítására, " harmadéves

almát hazafias lcsős történet- kkek, történel- róságok, talá- fogják képez- jókora terje- end, minél ol- t csak megkö- nynt is venni. kár utánvéttel 0 kr. 0 kr. 0 kr. 0 kr. gyermekeknek ju- galmát s buz- a többit is, és

100 családnak nyújthatunk egészséges jó ol- vasmányt, mely családok maguktól vagy sem- mit, vagy metelyező ponyvaterméket vettek volna csak.

Igen jó alkalom ez, terjeszteni a felvilágo- sodást. S vajha tudhatna e szótát a politikai küzdelmeken s vajha akadna minden község- ben egy lelkes népbárát, ki vagy serkentené az illető köröket, vagy maga karolná fel az ügyet néhány példány megrendelése által. Mily ártatlan örömet okozhatunk a népisko- lák egyszerű növendékeinek, kik egy-két kézikönyvükön kívül más nyomtatványnak szinét sem látják, s következményeiben mily nevezetes lendületet adhatunk a népnevelés- nek, ha a nép közt jó egészséges olvasmányt hintünk el....

A „Hasznos Mulattató“ június hó közepére okvetlen megjelenik, megrendelések és előjeg- zések tehát mielőbb eszközöndők a kiadóh- vatalban Pest, Vasutca 11. sz.

A „Kis Ujság“ kiadó szerkesztősége.

— 1872. május 27-én tartott Gyula vá- rosi országgyűlési-képviselő választását inté- ző központi választmány ülés jegyzőkönyve.

5) Felolvasatott Gyula város közönségé- hez intézett s az országgyűlést egybehívó, legkegyelmesebb királyi leirat, melyszerint az országgyűlés megnyitásának napja f. évi Sz- Mihály hó 1-ső napjára tűzetik ki. És a meny- nyiben az 1848. évi V. t. cz. 24. §-nak ér- telme szerint, mihelyt az országgyűlés napja kihirdetett, köteles a központi választmány a követválasztási határmapot akként kitűzni, hogy ennek bekövetkezése előtt az legalább 15 nappal megelőzőleg meghirdetessék, és hogy a választási nap az országgyűlés meg- nyitását legalább négyhéttel megelőzze, me- nek folytán elnök ur felhívja a választmányt, hogy a választási határmapot a most említett törvény szakaszrai figyelemmel határozza meg.

Tekintettel arra, hogy egy a törvénynek kellően elég tetessék, valamint tekintettel ar- ra is, hogy a választó közönség választási joga gyakorlatában a sürgős mezei munkák végzése miatt akadályozva ne legyen; annál- fogva a választási nap, az aratási munkák megkezdése előtt, vagyis f. é. június hó 24-ik napjára tűzetik ki, mely napon a hivatalos ügyködés, illetőleg a szavazás reggel 7 óra- kor a városháza helyiségekben veendő kez- detét. —

Mely jelen határozatnak falragasz, szószé- kekről meghirdetés, s egyéb módóni szoká- sos hirdetések általi minél terjedelmesebb közzétételével, a választmányi elnök ur vég- zésileg megbizatik.

6) Indítványba hozatik, hogy a választási törvény 26. §. értelmében, az egy választó kerületet képező Gyula városára nézve, a vá- lasztás vezérletére, egy elnök és jegyző vá- lasztassék meg.

Elnökül egyhangulag megválasztatik Nagy Károly, helyettes elnökül Ambrus Lajos urak, — jegyzőül pedig Popovits Jusztin s helyet- tesül Hoffmann Alajos.

7) Olvasatott a nmltsu m. k. belügymi- nister urnak f. é. május hó 24-én 16,004. sz. a. kelt magas leirata, melyben Party Ferenc megyei főpénztárnok urnak, és érdektársai által közvetlenül hozzá intézett folyamodvány folytán, — meghagyja ezen központi választ- mánynak, hogy abbéli határozatát, melysze- rint „a hivatalnokok és tisztviselők azon ré- sze, kiktől az 1848. V. t. cz. 2. §-ának d) pontja alatt említés nem történik, ha csak más alapon nem bírnak szavazati képességgel a szavazók összeírásába fel nem veendő“ — azonnal hatályon kívül helyezvén, s a tiszt- viselők választási képességére 1869. évi febr. 21-én 3715 sz. a. Gyula város akkori köz- ponti választmányához intézett ministeri ren- deletben foglalt elveket irányadóul tekintve intézkedjék az iránt, hogy a kérelmező állam hivatalnokok és megyei tisztviselők, a meny- nyiben az idézett rendelet értelmében meg- kívántató jogosultságot igazolni képesek, a választók összeírásába felvételtesenek.

Belügyminister ur ő nmtga m. rendelvénye folytán az irányadóul követendő 1869-ik évi 3715. számú Gyula város akkori központi vá- lasztmányához kibocsátott magas ministeri rendelvény értelme szerint: mindazon megyei és városi tisztviselők és államhivatalnokok, kik hitelesen felmutathatják, miként évi ren- des fizetések fejében 100 pf. jövedelemmel bírnak, a választók névjegyzékébe iqtatan-

dók: azonban az évi rendes fizetéssel el nem látott napdíjasok, valamint bármely hivatal- nál alkalmazásban lévő hivatal szolgák és cselédek is, mint gazdai hatalom alatt lévők, a választásra jogosítottak lajstromába fel nem veendőek.

Miről az összeíró küldöttség tudomás és alkalmazkodás végett kiirt cikkben, folyamo- dó Party Ferenc megyei főpénztárnok ur és érdektársai pedig minister ur ő nmtgához in- tézett folyamodványukra vezetendő hátirat ál- tal értesítendőek.

8) Kifolyólag a fentebbi határozatból el- nök ur azon kérdést intézi a központi vá- lasztmányhoz, hogy valljon az oly, akár me- gyei, állami, városi, vagy más bárminemű szol- gálatban lévő egyének, kiknek saját birto- kuk van, felveendőek-e a választók összeírásai jegyzékébe vagy nem? — Mely felett támadt hozsasz vita után, szavazat többséggel ha- tározatot.

Tekintve, hogy az 1848. évi V. t. cz. 2. §. szerint a gazdai hatalom alatt állók, vá- lasztási joggal nem bírnak, annál fogva, ugy az állami, megyei és városi hivatal szolgák és cselédek, valamint egyéb magán intézetek avagy egyesek szolgálatában álló egyének és szegődvényesek, habár a törvényben előirt egyéb választási kellékekkel bírnának is, mint gazdai hatalom alatt állók, a választók ösz- veírásai jegyzékébe fel nem veendőek.

Miről az összeíró küldöttség tudomás és alkalmazkodás végett azon hozzáadással ér- tesítették, hogy az 1848-ik évi V. t. cz. 16. §-ának értelmében, azokról kik bejegyezte- tésük végett magukat előtte jelentették, de attól általa elmozdítottak, külön névjegyzé- ket készítsen.

Kmf. jegyzette Popovits Jusztin jegyző.

Ujdonságok.

△ A választási jogosultságra május 25-től június 1. déli 12-ig összesen 690 je- gyezetté be magát; reclamatoria utasítottak eddigelé 8.

— A békésmegyei „orvos- és gyógy- szerész“-egylet, szombaton május 22-én tartá közgyűlést, a b.-csabai casinó helyiségében. Tárgyai voltak: 1) Elnöki üdvözet, s a mult évi Békésen tartott gyűlés jegyzőkönyvének hitelesítése. 2) Szülészeti műtétek. Értekező: dr. Hajnal Isván. 3) Szabályok az újszülöttnék ápolása körül az elválasztás idejéig; értekező: dr. Lux Jakab. 4) 1871. évben K.-Ladányban észlelt járvány statisztikája; előadó: dr. Haj- nal Albert. 5) Kizárt lágycik műtét egyszerre; előadó: dr. Hajnal Albert. 6) Folyó ügyek, elnöki zárszó. A gyűlés alatt bemutattott, a b.-csabai városi kórház és szegény gyámol- dának kimutatása; melyben gyógyítás alatt kezeltetett 114 férfi és 63 nő. — Összesen 177. Ezek közül gyógyult 146, javult 16, meghalt 15. A közgyűlés után, d. u. 1 órakor a „Fiume“ vendéglőben társas ebéd tartott.

△ Mult pénteken egy 16 éves leány Guora Petra reggel kúba esvén, belefűlt, a háziak csak délfel vették észre. — Az or- vosi boncolás után kint, hogy nevezett nehézkóba szenvedett, és ez éppen a kúton érte.

△ Május 29-én egy helybeli inas halt meg, a ki egy más pajtása pajkosságának esett áldozatul; — ugyanis néhány hét előtt evvel találkozáva az nekie egy üveg vitriolt nyújtott pálinka helyett, miután ebből ivott, nagy fájdalmak között azonnal összehanyat- lott és csak a rögtöni segély által vitethetett haza is, de többé képtelen volt enni, mig pénteken iszonyu kinok között mult ki.

— Mult szombaton városunk és hatá- runk felett borzasztó vihar dühöngött, mintegy fél óráig, a vihar nagy károkat okozott, a mennyiben a háztetőket lehordá és a fákat derekukban ketté tördelé. — A zápor jelen- téktelen jéggel végződött, s így ez kárt nem okozott.

Gyuláról távozva jóbarátaim és ismerő- seimnek szívélyes istenhozzádot mondok Jantsits József.

(S. S.) Szarvasi ujdonságok. (maj. 29.) — A városi tisztviselők választása maj. hó 19-én ejtetett meg Szarvason. Biróvá — há- rom jelölt közül, közfelkiáltással — Brud- kovszky György; törvénybíróvá Thomka A.; közgyámmá Viskovich Ignác; városi mér- nökké Nagy Sándor; városi csendbiztossá

Kúnstár János választott meg. A választá- sok — a városi bizottság kivételével — jól ütöttek ki; ez említett hivatalból azonban el- ejteni egy oly, hivatal-körét nemcsak lelki- meretesen; de genialis tapintattal betöltő egyé- niségét, mint a milyennek Deuschensmied Jánost, a másik biztosjelöltet s volt biztost ismertük, megfoghatlan tévesztés. Szerintünk e hivatalt nem is kellene időszakivá tenni, ha fölakarnók szabadítani a közre gyakran káros pártérdekek nyomásától. A mi új bi- rákat illeti, csak öszinte örömmel fejez- hetjük ki a felett, hogy e polczra végre is egy oly intelligens férfi emeltetett, ki ismert erélyével a város kivánalmainak bizonyára érvényt szerzend. Brudkovszky György, ki a gyulai diszes városháza általa indítványo- zott építettségével nevé ott előnyösen tevé emlékezetessé, városunk emelése, s nagyon elkölő szépítése körül is, bizonyára megteend minden lehető.

— A szarvasi gymn. ifj. önképző köre, mely a két felsőbb osztály tanulóból alakulva Zsi- linszky Mihály tanár ur elnöke mellett mag- yar irányozásban, szavalásban és kölcsönös műbírálatban képi évenként tagjait, május 20-án örömmünnet rendezett. Az örömmün- net változatos műsora folytonos érdeklődésben tartá a jelen volt diszes közönséget, s meg- győződött arról: hogy az ifjak szabad ide- jöket igen nemes, szellemedző miveletekkel tölték. Az önképző körnek ez idén 54 tag- ja volt.

— A tanuló-ijjusági majális (maj. 22-én) kitűnően sikerült. Oly gyönyörű hölgykoszo- ru rég gyűlt össze a szarvasi majálisokon, mint ép ez alkalommal. Ott láttuk a vidékről: B. Bruckenthal Ákosné urhölgyet, s Koller Etel, Sváby Bella, Simon Vilma, Vadányi Vilma, Bohus Jolán, Jakoviczky Bella, Tele- ky Eszter, Mátéfy Eszter, Kiss Emma, Cziz- zek Mariska, Hrankay Emilia, Krcsmarik Etelka kisasszonyokat. Városunkból: Salacz Ferenczné, ifj. Bakay Dánielné, Zlinszky Ist- vánné, Zsilinszky Mihályné, Oesterreicher Edé- né, Dlhányi Zsigmondné urhölgyeket, s Ha- viár Valpurga, Dobosfy Leontin, Izsák Szi- dónia, Küllely Etel, Küllely Emma, Novák Gi- zella, Molitorisz Malvina, Lukesch Flóra és Ilka, Dlhányi Mariska, Bárány Emma, Ba- ghy Ilka, Richard Irma, Kuczky Ilka, Pla- vez Irma, Kontur Nelli, Szendy Lujza, Pla- vez Rózsa, Rohoska Vilma és Karolina, Má- zor Fanni, Kicska Karolina, Salacz Victoria és Dérczy Paulina kisasszonyokat. A névsor épen nem teljes, — de hogy szép alkatele- mekből van összeállítva, reporteri hitünkre fogadjuk.

— Kollár János, Szarvas városának bal- párti követjelöltje (b. Podmaniczky reform- párti jelölt ellenfele) május hó 26-án a déli órákban tartá a kispiacon magyar és tót- nyelven programbeszédét.

— Az országgyűlési követválasztók beirat- kozása városunkban május hó 31-én pénteken ér véget. Eddigelé b. Podmaniczky Frigyes- nek remélhető 90 szónyi többsége van. Meg- választatása valószínű.

— Figyelemzetjük új képviselő testületünket azon már feledésbe menő tényre, mely szerint bár a régi képviselő testület által egy, a Betlehem városrészi felsziget utca vizeinek levezetésére szánt áteresze 200 frt megett szavazva, ily értelembeni intézkedés mind e ideig nem történt. Ez utczán pedig, mint azt ez idén is tapasztalhattuk, igen elkölő egy ily vízvezeték.

— Régi temető fedeztetett fel a kath. leány- iskola építéséhez kívántató közelebbi alap ásátasoknál. Az egészen rendszeres temetőből több mint 10 meglehetősen ép váz ásattott ki, s a többi apró szörme nemü ruha foszlány között, egy teljesen ép kún süveg is talá- tott.

— Dr. Bakay Lajos városunkból való fiatal embert, ki Bécsben végezte tanulmányait, s ott is volt alkalmazva az egyetemi kó- rodában mint orvos, szép szerencse érte, mely jövőjére is nagy befolyásu lehet, ugyanis a kóródát vezető orvos ajánlatára Gr. Wim- pfer porosz tábornagytól meghívást kapott családját Meránba kísérni a fürdő idényre, mint házi orvos.

— A hernyők borzasztó mérvben pusztita- nak gyümölcsfáinkon, úgy hogy igen szük gyümölcs-szüretre van kilátásunk. A baj ré- szint egyes tulajdonosok mulasztásán, részint az efféle fergeknek kedvező esőtlen, száraz időn alapul; az első lényegesnek pedig a

kellő mértékben alkalmazandó törvényes szai- gor utját állhatná.

Gazdaszat, ipar és kereskedelem.

Igazgatói jelentés az 1872. máj. 20-ki közgyűlésen a békésmegyei gazd. egylet 1872-ki működéséről.

(Vége.)

II.

Az egylet reformálására és ujjaalakítására irányzott működés.

Egyletünket a lefolyt évben beléletére von- natkozó két komoly kérdés foglalkodtatta: a reform és az ujjaalakulás. Mindkettő egymás- sal szoros összefüggésben állt. Ha ugyanis a gazdaközönség nagy részének egyletünk iránt alig leküzdhető folytonos részvétlensége ma- gában is sürgetőleg unszolt arra, hogy egy- letünk működését mindig gyakorlatiabbá, hasz- nát szemmel láthatóbbá tegyük: kétszeresen sürgössé vált ez a lefolyt évben azon okból, mert az egylet 2. hat éves tartama vége felé közeledvén, a gazdaközönséget szükségessé lett meggyőzni arról, miként egyletünk va- lódi feladatának megoldása felé komolyan tö- rekszik s ekként az egyletnek 3. ujjaalaku- lasát valószínűvé, lehetővé tenni. E végre:

1) Az igazgatóság működési joga kitágít- tatván, lehetőség nyitott arra, hogy a gyű- lések jelentéktelenebb s eddig időt rablott tárgy mellőzésével fontosabb, a közönséget érdeklőbb tárgyakkal foglalkozhassanak.

2) Társalgási összejövetelek tartása hatá- rozottatott, melyeken minden adminisztratív tárgy kizárásával mezőgazdaságunk égető napi kér- dései felett folyjon szabad eszmecsere.

3) A vándor tanári intézmény behozatalára miként fennebb említve volt, az ut egyenget- tetett.

4) A társulás iránti érdekltség fejlesztése érdekében egymástól és a központtól távol eső községeinknek az eddignél nagyobb ön- állóság nyújtottat az által, hogy gazd. kö- rökké alakulván, elnökeiket maguk válasz- szák, gyűléseket és kiállításokat tarthassanak s a megyei egylet igazg. választmányának felét ők válasszák. Egyletünk ez irányban a felbomlás elől az által óvatott meg, hogy a községi gazd. kör csak azokból állhat, kik egyszersmind a megyei egyletnek tagjai.

5) Az állatkiállításnak, mint legkedveltebb és legszükségesebb látványosságának, az ed- digieknél magasabb díjakkal rendszeres meg- tartása határozottatott.

Az ujjaalakulásra magára vonatkozó intéz- kedések a következőkből állottak:

Felhívás és levelezési lapok nyomattak, ez utóbbiak címezve és rovatolva akként, hogy a belépő aláírván, egyszerűen póstára tehes- se, mely azokat a titkári hivatalhoz szállította. Ekként felszerelt felhívás megyénkben 1500 egyénnek küldetett. Az eredmény eddig, saj- nos, ki nem elégitő. Azonban reményleni le- het, hogy a tagok még ezentul is szaporodni fognak. Még folyvást érkeznek ugyanis alá- írások s hiányzik sok oly régi tagnak jelen- kezése, kiknek eddig ismert érdekeltége után a végképeni elmaradás fel nem tehető, mind- amellet az igazgatóság, azon feltevésekből in- dulva ki, hogy a fenneirt levelezési lapok sok helyen eltévedhettek és elhányódhattak, újból minden községbe rendes aláírási ivatek kül- dött s buzgalmukról ismert községi megbizot- tainkat és másokat is a taggyűjtésre felkért.

Az ujjaalakulandó egylet tagjainak száma a mai napig a következő:

Alapító	—	101
5 frtos	—	103
2 frtos	—	245
	összesen	549

III.

A földmivelési ministeriummal folyt érintkezés.

1. A ministerium felszólítására kimutatott: a) Az egyletnek keletkezése, tagjainak száma, ig. választmányja és tisztikarának névsora.

b) Az egyletnek vagyoni állása, mely áll leltárilag kimutatott activ 18,768 frt 20 ér- tékből.

2. Felszólítottat a nevezett ministerium, hogy az állami fedező méneket ne felejt, ha- nem csikókorokban vásárolja be.

3. A Sarlay János szarvasi tanár által ál-

lami segély mellett megindított indigó-gyártási kísérlet felett egyetünk a felügyeletet elvállalta s azt Zlinszky István tag által gyakorolja.

4. A bécsi világiállítás ügyét vidékünkön előmozdítandó, a ministerium felszólítására egy megyei albizottság szerveztetett.

5. Ugyanannak felszólítására egy gondosan egy beállított bizottsági jelentés küldött fel a megyénkben divó trágyakezelésről.

6. A ministerium által küldött kenyérsütő

kemenczének nyilvános megkísérlése eszközésbe vétetett.

7. Merkl Alajos uj-kigyósi tanítónak méltósági tanulmány-utjára vonatkozólag a ministerium által kért vélemény megadatott,

8. Ugyanazon ministerium az egyletnek 1871 működéséről kimerítőleg értesített, külön részletes jelentés lett annak idején felküldve az aratógép és a lóversenyéről.

9. Végre az igazgatóság a földmivelési ministerium által kezelt orsz. lótenyésztési ügynek megyénkben közegéül szolgált. Az erre

vonatkozott intézkedések halmaza oly nagy, hogy róla részletes jelentés az egyleti működésről fenebb adott jelentést terjedelemben megközelítené. E téren az igazgatóság a kormányának valóságos irodája lett, a közügy érdekében azonban ez áldozatot készséggel teljesítette.

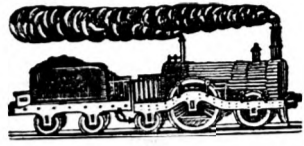
B.-Csaba maj. 10. 1872.

Thaisz Gyula
ig. alelnök.
Mokry Sámuel
egy. titkár.

Hetivásári tudósítás.

Gyula május 31. Hetivásárunkon az összes szekérforgalom 250-re számítható. — Gabonanemek árai: tisztabuza 12.50, kenyérnek való alsóbb rendű jóbuza 10—11 frt, árpa 6 frt, kukorica 8, 8.50, 9 frt, zab 4.20 kr. köblönként — Nád 100 kéve 8—16 frt, szén 5—8 frt.

Időjárásunk esőre fordult a mi míg a kukoriczára előnyös, addig a most virágjában levő buzára hátrányosan hat.

Vasuti menetrend.

Nagyvárad — Eszék.

Nagyvárad indul 5 ó. 5 p. d. u., 7 ó. 55 p. reggel.
Szalonta indul 6 ó. 23 p. este, 10 ó. 18 p. d. e.
Sarkad indul 7 ó. 4 p. este, 11 ó. 27 p. d. e.
Gyula indul 7 ó. 34 p. este, 12 ó. 38 p. d. u.

Eszék — Nagyvárad.

Eszék indul 4 ó. d. u., 3 ó. reggel.
Gombos-Bogojeva indulás 6 ó. 19 p. este, 5 ó. 30 p. reggel.

Pest — Arad — Temesvár.

Pest indul 7 ó. 30 p. reggel, 6 ó. 5 p. este.
Czegléd indul 10 ó. 18 p. reggel, 9 ó. 5 p. este.
Szolnok indul 11 ó. 7 p. d. e., 10 ó. 37 p. éjjel.

Csaba indul 2 ó. 1 p. d. u., 3 ó. 30 p. reggel.
Arad érkezik 3 ó. 42 p. d. u., 6 ó. 4 p. reggel, indul 4 ó. 5 p. d. u., 6 ó. 24 p. reg.
Temesvár érkezik 7 ó. 27 p. este, 8 ó. 59 p. reg.

Temesvár — Arad — Pest.

Temesvár indul 8 ó. reggel, 5 ó. 30 p. d. u.
Arad érkezik 11 ó. 52 p. d. e., 8 ó. 40 p. este, indul 12 ó. 25 p. d. u., 9 ó. 4 p. este.
Csaba indul 2 ó. 10 p. d. u., 11 ó. 41 p. éjjel.
Szolnok indul 5 ó. 1 p. d. u., 4 ó. 17 p. reggel.
Czegléd érkezik 5 ó. 47 p. este, 5 ó. 36 p. reggel.
Pest érkezik 8 ó. 37 p. este, 8 ó. 43 p. reggel.

Kiadó tulajdonos és felelős szerkesztő:
Dobay János.

HIRDETÉSEK.

Özvegy Wallner Ferenczének a vásártéren álló
jó karban tartott
HÁZA
nagy magtár, göré és kerttel szabad kézből eladó. — Értekezhetni a tulajdonosnővel Gyulán, említett saját házában.
21) 5—6

Valódi amerikai varrógépek
OHM C. 0-tól Pesten 5—6
egyedül csak nálam kaphatók
25 frttól feljebb mindenféle szerkezetben, részletfizetés és 5 évi jótállás mellett.
Továbbá: ruganyos ágybetétek és légnymatu telegraf.
KÁLMÁN ZSIGMOND
GYULÁN.

Alólírott egész tisztelettel ajánlja az alábbi cikkekkel a t. gazdaközönségnek, kezeskedve azok jóság- és valódiságáról, u. m.

- 24) 5—10
- Valódi magyar termőképes luczernamagot.
  - Valódi magyar termőképes baltaczimet.
  - Valódi burgundi takarmány és répmagot.
  - Valódi belga patentírozott kocsikenőcsöt.
  - Valódi olasz gép kenő faolajat.
  - Valódi Portland-Cement meszet.
  - Valódi Korneuburgi marha táp- és gyógy-port.
  - Valódi vörös-kátrányt háztetők festésére.

BIENER BERNÁT
B.-Csabán.

BIENER BERNÁT
fűszer, gyarmatárúk és festék kereskedésében
B.-Csabán, a fűtérén
ajánlja raktárában az alább jegyzett cikkekkel a legjobb minőségben és legjutányosabban:

Valódi angol lakkot (Copal) külső és belső munkákra, u. m. japáni, aranyozó, bőr, politur, czimerfestő, padolat és vas-lakkot Schweizer J. J. és társa gyárától Londonban. — Arjegyzék- és használati utasítással szivesen szolgálók.
Továbbá ajánlatra méltó és kapható:

Dr. Forty seb- és fagy-tapasz.
Dr. Faykiss kárpáti növény-thea, Syrup és czukorka, tüdőbaj és köhögés ellen.
Dr. Miller Balsam görcsök, és moha-nedv köhögés és mellfájás ellen.
Dr. Koch gyomorszesz és mell-syrup étvágy-hiány és mellfájás ellen.
Moll A. valódi Seidlitz-pora.
Seehofer Pál seb- és gyomor-balsama, kitűnő szer fogfájás ellen.

Ezenkívül ajánlhatom dúsan felszerelt raktáramban fűszer, gyarmat és festék árúmat, Stearin-gyertyát, gőzmalom lisztet, hüvelyes veteményeket, ásvány-vizeket idei töltéssel stb. pontos szolgálattal és jutányos áron. 23) 5—10

BEDE KÁLMÁN
vas- és fűszer kereskedésében
Kisjenőben
egy TANONCZ kellő képzettséggel minden órában felvétetik. 37)

SILBERSTEIN JOSEF
fűszerkereskedésében Gyulán
egy kellő képzettségű
TANONCZ
felvételt nyer. 38)

Szöllő eladás.

Paulison (vasúti állomás) egy jó karban tartott nagy 17 1/2 holdas szöllő, nagy épület, présház, 1400 akóra pinche, két pálinkafőző üst, nagy mennyiségben hordók és kádak, istálló, kocsiszin és külön vincellér lakházzal minden órán szabad kézből eladó
Értekezhetni a tulajdonosnő, özvegy Knaifel Jánosnéval Paulison. 39) 1—3

A gyulai vásártéren sajátomat képező
malmot telekkel
együtt kedvező feltételek mellett szabad kézből eladom.
40) **Oravec Albert.**